

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre	— 24 kor
Félévre	— 12 .
Negyedévre	— 6 .
Egy hóra	— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —	

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetői irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1911.

XL. évfolyam 122 szám.

Kedd, május 30

A kultúra ünnepnapjai.

A kulturhét megnyitása. — A képzőművészet napja. — Alexander Bernát előadása.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, május 30

A torontalmegyei köznevelődési egyesület védőségevel rendezett nagybecskereki kulturhét ünnepies megnyitása tegnap folyt le a kaszinó-társulat termeiben.

Külsőségeiben is fölemeió szép ünnepi esemény volt ez a tegnapi nap, de még nagyobb az értéke annak a szellemi tartalomnak, melyet a megnyitó aktus magában foglalt.

A közönségnek alkalma volt egyik legkiválóbb esztétikusunk, a budapesti tudomány egyetem országos nevű tanárának Alexander Bernátnak mély gondolatokkal telt ragyogó szellemű előadását élvezni amelyhez csatlakozott a fiatal gárda egyik jeles tehetségének dr. Sztrakoniczky Károlynak szintén értékes felolvasása. Körülbelül a régi és az új felfogás állott itt szemben, mondhatnók a megállapodott elme és az ifjú tűz heve, de azért nem összeütközően, hanem egymást harmonikusan kiegészítve.

A képzőművészetéről szólt mindegyik értekezés, mert a tegnapi nap a képzőművészeté volt s az előadások után a közönségnek a képkiallításban alkalma volt az előadásokhoz az illusztrációkat is látni.

A közönség tehát minden tekintetben becses értéket kapott az első nap is azért az áldozatért, amelylyel a szép kultúresemény megvalósítását előmozdította. Tárgította a látókörét és munkálta lelkét a művészi szépségnek szóban, írásban és ábrázolásban való maga elé állítással.

A kulturhét megnyitása

tegnap délután fél 6 órakor történt meg a kaszinó nagytermében, amelyet zsufóság megtöltött a közönség. A hallgatóság díszét a gyönyörű bölgy-közönség képezte, amely méltó kerete volt a művészi szépségnek. A közönség sorában természetesen megjelentek társadalmi életünk vezetői teljes számmal és sorokban ott látnok: dr. Dellimanics Lajos főispánt, dr. Vinczehidny Ernő m. főjegyzőt, dr. Perisics Zoltán polgármestert, Lowieser Imre járási főszolgabíró, Kéler Ákos tiszti főjegyzőt, dr. Mihalovics Ödön árvaszéki elnököt, Grézlo János kir. tanfelügyelőt, dr. Haidegger Lajos m. főorvost, Bielek Antal m. th. főjegyzőt, dr. Klein Mór főrabbit, Jeszenszky Nándor ág. ev. lelkészt, Franz J. L., Oidal Antal, Grósz Géza takarékpénztári igazgatókat, Csathó Lajos kir. közjegyzőt, László Lajos postafőnököt, dr. Riesz Jakab h. árvaszéki elnököt, Kiss István pénzügyi tanácsost, Krumenacker Ferenc számtanácsost, Mencer Lipót, nyug. m. főpénztárost, Maurer Gyula kir. főmérnököt, lovag Weisz Izidort az izr. hitközség elnököt, Burget József, Králik L., Lendvay M., Vajda L. főimn. tanárokat, Junker János, Szathmáry Ödön törvészéki bírákat, Reitter Oszkár rendőrkapitányt, dr. Kleits János kórházi igazgatóorvost, dr. Nónay Pál járás-orvost, Bobor Gyulát, Daniel Ferencet, dr. Végh Lajos városi ügyészt, Beck Gyula villamműgazgatót stb.

Az elhelyezkedés után dr. Vinczehidny Ernő m. főjegyző, a kultúregyesület igazgatója emelkedett hangú beszédben röviden ismertette a kulturhét eszméjének keletkezését s méltatta azt a páratlan áldozatkészséget, amellyel Nagybecskerek város közönsége lehetővé tette a maga nemében eddig az egész országban páratlan kultúresemény megvalósulását: amely a ma műv-

szetet, iradalmát, zenéjét, színjátzását tárja a közönség szeme elé a leghivatottabb előadók részéről. Amidőn köszönetet mond ezéri egyrészt a közönségnek, másrészt az előadó művészeknek és íróknak s ezek között dr. Alexander Bernát-nak, aki a maga nagy tudását a kulturhét szolgálatára bocsátotta, üdvözli dr. Dellimanics Lajos főispánt, mint a közoktatásügyi miniszter képviselőjét s a karlócazi kongresszuson elfoglalt Rohonyi Gyula államtitkár díszelnök helyettesét és kéri, hogy a kulturhét nyissa meg. (Eljenzés.)

Dr. Dellimanics Lajos főispán megköszöni az üdvözlést, egyben üdvözli a megjelenteket s örömet fejezve ki a szép eszme sikeres megvalósulása fölött a kulturhét megnyitottak nyilvánítja. (Élénk éljenzés.)

Most következett

Alexander Bernát előadása.

A tudós egyetemi tanár a közönség élénk tapsai között lépett az előadói emelvényre s egy óra hosszat tartó pompás értekezésben fejtegette a képzőművészeti törekvéseket.

Előadásának bevezetésében a szellemi fejlődés törvényeiről szól s rámutatott az emberiség lelkében hullámzó érzésekre, izgalmakra, amelyeket a fejlődés vált ki. Az újításokról és újító mozgalmakról fejti, hogy minden újító mozgalom abból ered, hogy az újítók a régi formákat elavultaknak, kiéltéknek tekintik s az újító erőt érez új formák megvalósítására. Nem bizonyos, hogy igaza van, de ő nem is igazságot akar szolgálni, hanem csak újítani akar. Példákat hoz erre föl a régibb korból, mikor szintén kitörték bizonyos időközökben a szellemi forradalmak. Gyönyörűen fejti ki e után az élet teóriáját. Azt mondja, hogy az élet a maximum fogalma, a teljes érvényesítés. Nem ládában tartott kincs, amelyet tetlenül bámulunk, hanem olyan érték, amelyet minden részletében érvényesíteni kell, különben semmire sem való. Szóit tovább a népek kultúrtevékenységéről, majd átér a képzőművészet fejlődési mozzanataira. Konstatálja, hogy minden kornak meg van a maga művészete s egymásután következnek az újak. Általános elv, hogy minden elavul, amiből az élet kiköszöszött. Ez áll a művészetre is, de itt az egyéniség a mértékadó. Ha valamely nagy művész egy új formát megalkotott, ez kizárólag az övé, azután következnek az utánzók s ezeknek tömegében kimerülünk s szomjuhozuk az újat. Más akarunk. Az igazi nagy értékek persze nem avulnak el, mert azok örök szépségek s nem korszakok eredményei. A szépség pedig halhatatlan. Ami korunk művészi mozgalmait és forrongását illeti, a maga részéről azt állapítja meg, hogy csupa egységtelenséget találunk, művészi anarchia, irányok, stílusok, érzések kacsza dul. Ennek a zürzavarnak három tényezője van. Az egyik a művészetinternacionalizmus, amely szerint minden művészet az egész világunk akar szólni. A másik tényező az individualizmus, az én tultengése, amelylyel az egyéniség úgy akar alkotni, ahogy akar, ahogy kedve, szeszélye van, ahogy ő lát, bármilyen ferdén is lásson. Az énné az a tultengése is káros. De a legnagyobb baj a mai kor művészeti forrongásaiban a modern művészet szárdékossága. Kivészett a naivság, az őszinte keresetlenség s csupa számítás a modern művészet. Mindent számít, számít a naivakra, számít a lelkesekre, számít a számítókra, hogy ennél vagy annál feltűnjön és megragadja az egyes csoportokat. Ezek a bajok ölik a modern művészetet, de azért szeretni kell hibáival is a mai művészetet, mert ha ezt szeretjük, ettől erősbödik korunk művészete s ettől viszont erősbödik a lelkünk.

A zajos éljenzéssel és tapsal fogadott mélyen járó előadást a közönség mindvégig a legnagyobb figyelemmel és tetsz'ssellel hallgatta s zajos óvációban részesítette Alexander Bernátot.

Dr. Sztrakoniczky Károly előadása.

Némi s ünet után az ifjú gárda jeles képviselője dr. Sztrakoniczky Károly ült az előadói asztalhoz, hogy a képzőművészet modern törekvéseiről szóljon.

Előadásában kifejtette, a képzőművészet törekvéseiben a modernség pusztá látszat s a valóságban nincsen bizonytalanabb, meg nem állapodottabb kevesebb-zer félremagyarázott valami, mint a modern képőművészeti törekvések s voltaképpen nem lehet megállapítani egyikről sem, melyik a modern és melyik a nem modern. Ismertette e után az akadémizmus korszakát, amely százaz, ridég iskolájával hovatovább türhetetlenné lett s megszületett az impresszionizmus, amelynek sok szép alkotását a mostani kiállításon is láthatni. A fejlődés azonban itt sem fog megállni s valami újnak, valami másnak kell következnie, mert különben az impresszionista festészet is dogmatikussá válik. Ezt az újat, ezt a mást keresi manapság minden igazán modern piktör, ennek a feladatnak megoldása a tulajdonképpen értelemben vett modern piktura feladata. Ó a maga részéről ezért minden modern képzőművészeti törekvés közül csak azt tartja igazán értékesnek és igazán modernnek, mely új stílus felé visz. Nának az új művészi stílusban annak a pikturának van jövője, amely az architektúrával karöltve nemzeti motívumokon épül föl. A magyarsághoz, a magyar artistikus nyelvjáráshoz kell visszatérniök a magyar piktöröknek és az anyaföldből kell meríteniök azt az erőt, amelylyel a jövő stílusát megteremthetik. A munka már meg is indult ebben az irányban s az indulás iránya, körülményei nagyon biztatók. Ahhoz, hogy sikerüljön, már nem szükséges egyéb, mint a művészet fontóságának minél általánosabb átérzése, a művészi nevelésnek minél szélesebb körü kiterjesztése és ami ezzel főképp jár: a magyar képzőművészeti kultúra decentralizálása.

A formás és tartalmas előadást szintén nagy tetsz'ssellel kísérte a köönség s a fiatal előadót zajos tapsokkal honorálta előadásáért.

Most következett

a kiállítás bemutatása

s a közönség a nagyteremből átvonult a kiállítás helyiségeibe, amelyek persze szorongásig teltek meg. A közönséget Zádor Istvánnal élükön a Nagybecskereken időző festőművészek: Hermann Lipót, Plány Ervin, Tibor Ernő és Szentgyörgyi István kalauzolták s késő estig mozgalmos élet uralkodott a kiállításban. A közönség nagy érdeklődéssel nézte a kiállított műtárgyakat s különösen tetszettek Tibor Ernő, Zádor István, Kövér Gyula, Iványi Grünwald Béla, Csók István, Zombory Lajos, Plány Ervin festményei és Hermann Lipót rajzai s Szentgyörgyi István és Strobl Zsigmond szobrai. Egyben megindult a képvásár is s már az első estén is több kép kelt el. A képvásárlásról majd külön számolunk be.

Itt közöljük, hogy a képkiallítás egész nap 1 koronás belépődíjjal megk kinthető. Az 1 koronás belépődíjgyek mindazokra a napokra érvényesek, a melyeken előadás nincs.

A holnapi nap sorrendje. —

A jelenkori magyar zene.

A kulturhét holnapi napja a jelenkori magyar zenének lesz szentelve. Dr. Kovács Sándor a jeles zeneesztétikus tart holnap előadást a jelenkori magyar zenéről s előadását a világhírű Kerpely-Waldbauer vonósnégyes illusztrálja. A holnapi előadás este 9 órakor kezdődik a Kaszinó nagytermében s műsora a következő:

Dr. Kovács Sándor előadása a jelenkori magyar zene főirányairól.

Dohnányi Ernő: Szerenád, vonóshármasra.
1. Alla marcia. 2. Tema con variazioni.
3. Scherzo. Előadják: Waldbauer Imre, Molnár Antal, Kerpely Jenő.
Kodály Zoltán: Vonósnégyes I. és IV. tétel.
Bartók Béla: Vonósnégyes.
Weiner Leó: Vonósnégyes II. és IV. tétel.
Az utolsó három számot előadják: Waldbauer Imre, Temesváry János, Molnár Antal és Kerpely Jenő.

Tanítógyűlés Katalinfalván.

A nagybecskereki tanítói kar gyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, május 30.

Szombat a tanítók napja volt. A kultura munkásai egybegyűlekedtek, hogy beszámoljanak tapasztalataikról, hogy tanácskozzanak azokról a nagyfontosságú eszmékről, amelyek ujságuk ingerével hatva könnyen teret hódítanak. Mindig kérdés azonban, hogy jobb uton vezetük-e tovább a népnevelés szent ügyét, kérdés, hogy eljuttatják-e céljához. Leszűrjük tehát tapasztalataink megbízható szűrőjén, hogy a jót aztán örömmel magukévá tegyék s további népnevelői munkájokban haszonnal alkalmazzák.

A „Délmagyarországi Tanító Egyesület“ nagybecskereki körének tavaszi ülése folyt le Katalinfalván f. hó 27-én a kör tagjainak és a tanügybarátoknak élénk részvétele mellett.

A gyűlésről kiküldött tudósítónk a következőkben számol be.

Reggel 8 órakor vette kezdetét a választmányi ülése, melyen a közgyűlést készítették elő. Megállapították a végleges sorrendet s az egyes pontok tárgyalásának menetét.

A választmányi ülése után Welsch Jánosné elhunyt tanítónő lelkiüdvéért tartott engesztelő szentmise áldozaton vettek részt a tanítók. A gyászistentiszteletet Holz Ferenc katalinfalvai rk. esperes plébános vezette.

Az engesztelő mise után Macher Lujza óvónő ovodájába gyűlekedtek a tanítók, ahol az óvónő bemutatott foglalkozása valósággal elragadta a nézőket. Helyesek, aranyosak s főleg magyarok voltak a kis sváb gyermekek, amiért dicséret és hála illeti a lelkes óvónőt.

Az ovodában tartott kedves fél óra után az iskolába ment át a tanítóság, ahol pontban 10 órakor vette kezdetét a közgyűlés, melyet Rózsa Ferenc elnök nyitott meg, elnöki megnyitó beszédében lelkes szavakkal ecsetelte az igaz kartársi szeretet, egyetértés és vasösszetartás érzését; buzdította nemes idealizmussal telt további munkára. Üdvözölte a megjelent vendégeket, főtisztelendő Holz Péter rk. plébánost, Szabó Bertalan kir. s. tanfelügyelőt és Árpásy János adai tanítót. Résztvevő szavakkal parentálta el az elhunyt kartársakat, Welsch Jánosné házaföldi tanítónőt és Jankovich Miklós nagybecskereki tanítót.

Az elnök megnyitó beszéde után Szabó Bertalan kir. s. tanfelügyelő, majd Holz Ferenc plébános megköszönték a szíves fogadást.

Táviratilag üdvözölte a gyűlés Grézlo János kir. tanfelügyelőt, akit kötelessége visszatartott a gyűlésen való részvételtől és Pap Géza országgyűlési képviselőt, akinek a kultusz-tárca költségvetésének tárgyalásakor a tizenkettedik órában ügyüket jóindulatába ajánlják.

Ezután Árpásy János előadása következett, aki magas szakképzettségre való fejtegetések között mutatta be szabadalmazott olvasató gépét.

Szabó Sándor nagybecskereki igazgató-tanító, Osztie Béla nagybecskereki tanító, Schlégl Károly eleméri, Szegffü Sándor nagybecskereki tanító és Bányai Jakab igazgató felszólalása után a gyűlés óhajára Árpásy olvasató gépét a nyári nagygyűlésen is bemutatja Törökbecsén.

Az országos szövetség tételeinek tárgyalása következett ezután. A tételeket Tarkó János, a kör titkára ismertette, aki az országos szövetség ez évi budapesti gyűlésének tárgyalás elő sorban a tanítóság anyagi helyzetének javítását és a nyugdíjrevíziót; az iskolai ügyi kérdések körül az általános megyei tanító-egyesületek reformját és a tanítói kamarák felállítását és szervezését ajánlja. A közgyűlés az előadó által ajánlott két tételt elfogadja, majd Bányai Jakab igazgató felszólalása után „A tanügyi köz-igazgatás szakszerűsítése“ tétellel pótolja.

A Magyarországi Tanítók Bankjára vonatkozólag a gyűlés kimondja, hogy az eszmét helyesli és erkölcsileg támogatja, de részvényeket nem jegyez és mindenkinek egyéni tetszésére bizza a részvények előjegyzését.

Ezután Bányai Jakab Eisler Mihály és Rózsa Ferenc felszólalásai után határozatilag kimondta a kör, hogy dacára a megyei általános tanítóegyesületek szervezését kívánó miniszteri rendeletnek, a szabad délmagyarországi tanítóegyesületet főtartani kívánja s e kiváló egyesületnek szétválasztására irányuló minden törekvést elítéli.

A konviktus ujonnan átdolgozott szervezeti szabályzatát a gyűlés egyhangulag, minden változtatást nélkül elfogadta.

Majd a jogvédőbizottságba, a választmány javaslatára beválasztotta Rózsa Ferencet és Bányai Jakabot.

Az indítványok tárgyalása során Rózsa Ferenc indítványára, tekintettel a felhalmozódott jegyzői teendőkre, harmadik jegyzői állás szer-

vezetik és arra titkos szavazással egyhangulag Lovrics Antal nagybecskereki áll. tanítót választja meg a közgyűlés.

Ugyancsak az elnök indítványára elhatározza a közgyűlés, hogy Sofró Miklós aurelházi tanító működésének 50-ik évét megünnepli. Az ünnepelés módzatainak megállapítását egy bizottságra bizza.

Ezután a kör baléletét érdeklő ügyek kerültek tárgyalásra, mint az elnöki jelentés, a pénztáros és számvizsgáló-bizottság jelentése, melyek után az ülés délután 1 órakor véget ért.

Gyűlés után a nagyvendéglóban társasbédre gyűlekedtek a tanítók, melyen számos felköszöntő hangzott el.

Ebéd alatt a Krecsány-féle kitűnő gyermekzenekar válogatott darabokból álló programjával kedveskedett a vendégeknek.

HIREK.

Tájékoztató.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

A fürdő (telefonszám 112.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 7/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déiben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7 óráig nyitva van.

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárasi jelentése.

Május 30.

Barométer súlydélután 1:38 órakor: 751.1 mm. Hőmérséklet: maximum 26.7 C°, min. 15.3 C°. Csapadék: —. Felhőzet: Cu—St 5. Szélirány és erősség: SE. 4.

Jóslat a következő 24 órára: Meleg. Elvélve esapadék. Zivatarok.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasás. (tűnteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül) 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 perctig; csapadék reggel, 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perctig; felhőzet: Ci — fűrtöfelhő, Cu — gomolyfelhő, St — rétegesfelhő, Nb — esőfelhő, Ci—St — felhőfátyol, Ci—Cu — bárányfelhő Cu—St — réteges gomolyfelhő. Szélirány: N — észak S — dél, W — nyugat, E — kelet. Felhőzet nagyság: 0 — tiszta ég, 10 — teljesen borult. Szélereőség: 0 — szélesed, 8 — nagy vihar.

— Az új csanádi püspök és a törvényhatóságok. Dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök vasárnapi temesvári beiktatásán tudvalevőleg a törvényhatóságok is tisztelték az új püspök előtt. A törvényhatóságok fogadásáról most még a következőket jelentik lapunknak:

A törvényhatóságok hatalmas küldöttségével tagjai java részben diszmagyarban jelentek meg és festőien szép képet nyújtott a sok csillogó kacagányos diszmagyar. Arad városa, Csanádmegye és Makó városa, Krassószörény-megye és Karánsebes városa, Pancsova városa, Szeged városa, Temesmegye, Fehérmegye városa, Torontálmegye, Versecz városa és Temesvár városa alkották a küldöttséget, melynek szónoka dr. Dellimanic Lajos torontáli főispán volt, aki a következőket mondotta a püspöknek.

— Arra kérjük Méltóságodat, hogy azt a szellemet, amelyet ma Isten házában oly fenklő szavakban hirdetett, meg is valósítsa és hogy a törvényhatóságok területén létrejöjjön az egyházi felekezeti béke.

Glattfelder Gyula dr. erre így válaszolt: Oly egyházmegye élére állított a gondviselés, amely az ország összes egyházmegyéi közül páratlanul áll úgy kiterjedés, mint kultura és hagyományok tekintetében. Ezen egyházmegye területén levő törvényhatóságok, ahogy én azt távolról figyelemmel kísértem, mindig szem előtt tartották az ország nagy érdekeit és előmozdították a nemzeti kultura követelményeit. Búszke vagyok, hogy ily törvényhatóságokkal van dolgom és igérem püspöki székfoglalóm ünnepélyes percében, hogy főtörökvésem az lesz, hogy a törvényhatóságokkal az ország javára irányuló munkásságukban mindig együttműködjem és ambícióm az, hogy papságom velem együtt az egyházmegye területén levő hatóságok munkáját a legtevékenyebben előmozdítsa. Isten áldását kérem minden vármegyére és minden városra, iparkodni fogok minél előbb mindenhová eljutni, mindenhol a lelkeket nevelni, az embereket tökéletesíteni.

— Érettségi vizsgálatok a felső kereskedelmi iskolában. A nagybecskereki állami felső kereskedelmi iskolában ma befejezték az osztályvizsgákat. Az írásbeli érettségi vizsgálatok június hó 1-én kezdődnek s 8-ikáig bezárólag tartanak, míg a szóbeli érettségi június 15-én és 16-ikán lesz. A szóbeli érettségi vizsgán miniszteri biztosok lesznek dr. Ferenczy Zoltán és dr. Pap Dező.

— Utóállítás. A város főjegyzői hivatala mint katonatügyosztály ezton is közli, hogy a legközelebbi utóállítás Nagybecskereken június hó 6-án reggel fél 9 órakor lesz a Rezső lak-tanyában. Az utóállításra jelentkezhetnek a fősorozáson meg nem je ent összes állításkötelesek.

— Glattfelder püspök Torontálban — A püspök bérmautja. Dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök székfoglalója után mindjárt megkezdí főpásztori működését s első utja Torontál-vármegyébe vezet s itt a jövő hónap elején bérmaköruttra indul. A püspök Mokrinban, Teremin (Kisteremia), Szenthuberten, Kiskomlóson, Nagykomlóson, Nákófalván, Máriaöldén, (Nagyteremia) és Nyerőn fog bérmálni s utjának programja a következő:

Június 7-én délután 6 óra 24 perckor érkezés Mokrinba. Június 8-án reggeli 7 órakor szentmise, szentbeszéd, bérmálás. 10 órakor kocsin Kisteremiára; itt szentmise, szentbeszéd, bérmálás. Ennek végeztével visszatérés Mokrinba. Délután 6 óra 50 perckor vasuton Szenthubertre. Június 9-én: Reggeli 8 órakor szentmise, szentbeszéd, bérmálás. Délután 4 óra 51 perckor vasuton Zombolyára, onnan kocsin Kiskomlóra. Június 10-én: Reggeli 8 órakor szentmise, szentbeszéd, bérmálás. Délután 4 órakor Nagykomlóra. Június 11-én: Reggeli 8 órakor szentmise, szentbeszéd, bérmálás. Délután 4 órakor Nákófalvára. Június 12-én: Reggeli 8 órakor szentmise, szentbeszéd, bérmálás. Délután 4 órakor kocsin Nagyteremiára. Június 13-án: Reggeli fél 8 órakor szentmise, szentbeszéd, bérmálás. Délután 2 órakor kocsin Nyerőre; szentbeszéd, bérmálás.

— Idegen ajku torontáli gyermekek kitelepítése magyar szóra. A Torontál-vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület tudvalevőleg az idén is mozgalmat indított arra, hogy a vármegye egyes községeiből idegen ajku gyermekeket a nyári szünidőre magyar vidékre kitelepítsen. A megindított mozgalomnak már eddig is szép eredménye van, amennyiben a vármegye különböző községeiből 32 szülő jelentkezett, hogy gyermekeit magyar szóra kitelepítse. A kultur-egyesület a gyermekeket úgy mint tavaly, az idén is Makón helyezi el, ahol a legtöbb eredményt járt a kitelepítés. Az egyesület tanítói felügyelet mellett a makói tanfelügyelőség és városi hatóság által kiszemelt családoknál helyezi el a gyermekeket s könnyebb nyári oktatásban is részesíti őket. A gyermekek július elsején mennek Makóra. Azok a szülők, akik még gyermekeiket kitelepíteni óhajlják, legkésőbb június 15-ikéig jelentkezék be szándékukat a torontáli közművelődési egyesület titkárságánál.

— Röntgen-kurzus. Dr. Kleits János nagybecskereki közkórházi igazgató-főorvos és dr. Bathory Endre közkórházi főorvos Budapestén részt vettek a nyolc napig tartó Röntgenkurzuson, mely a gyógyításnál használt segéd-eszközök közül a legújabb keletű, mindazáltal a leggyorsabb haladást mutatja, olyannyira, hogy fejlődése szinte már tetőpontját érte el. Orvosaink az újabb technika többi vívmányait is tanulmányozták ez alkalmattal és számos értékes tapasztalatot szerevezve, folyó hó 28-ikán érkeztek vissza Nagybecskerekre.

— Új állatorvos. A Deisinger Ignác távozásával a központi járásba Érsekújvárról áthelyezett Dirner Mihály járási állatorvos a napokban Nagybecskerekre érkezett s elfoglalta hivatalát. Az új járási állatorvos lakása a Melencei-utca 48. számú házban van.

— **Elhunyt jegyző.** Megirtuk már, hogy Végh Frigyes a keglevicházai körjegyzőség közlisztéletben állott jegyzője folyó hó 26-án meghalt. Az elhunytól, akit tegnapelőtt temettek el nagy részvét mellett, a körjegyzőséghez tartozó községek a következő gyászjelentést adták ki:

Keglevichháza körjegyzőségének közlései: Keglevichháza, Pusztakeresztur és Boigártelep előjáróságai fájdalommal és az összlakosság igaz bánattal jelentik Végh Frigyes a körjegyzőség szeretett és felejthetetlen jegyzőjének 38-ik évi áldásos működésében hosszas szenvedés után 1911. évi május hó 26-án történt gyászos elhunytát. Hűt tetemét e hó 28-án délután 4 órakor fogjuk a keglevicházai róm. kath. sírkertben örök nyugalomra helyezni. Emlékét hála és kegyelettel fogjuk megőrizni! Keglevichháza, 1911. május 27-én.

— **A madarak és fák napja.** A Magyar-utcai áll. el. iskola május hó 31-én, szerdán d. e. 10 órakor tanítás után az iskola udvarán a következő sorrend szerint ünnepli meg a madarak és fák napját: Himnusz. Megnyitó, mondja Végh István igazgató. Isten hozott. szav. Veréb István II. o. t. A rab madár, szav. Halmay L. I. o. t. Tavasz dal, éneklék a tanulók. Alkalmi beszéd, tartja Bakalovich Dóra tanítónő. A kis madár, szav. Kárász Vince IV. o. t. Cinege dal, szav. Coufall Zoltán I. o. t. Hogy élnek a hasznos madarak, elmondják Polyák István, Streff Anna, Wegling Aranka, Urban Zoltán I. o. t. és Tóth Antal, Elekes Károly, Szelgrád Pál, Retzler Ferenc II. oszt. tanulók. A kis madárkák, éneklék a tanulók. Cinege, szav. Kompa Pál II. o. t. A gólya, szavalja Jó Péter I. o. t. Az állatkínzó, szavalja Tumó Mihály IV. o. t. Hogyan kell szeretni a madarakat, mondják: Raspier Mihály és Tabacszy Dragomir III. o. t. Krisztus és a madarak, szav. Rosuly Csedomir IV. o. t. A szabad madár, szavalja Kiss Antal I. o. t. Záróbeszéd, tartja az igazgató. Szózat.

— **Receptcsalások a nagybecskereki munkásbiztosító pénztárnál.** Megirtuk már, hogy a nagybecskereki munkásbiztosító pénztárnál nagyobb-stíli receptcsalásoknak jöttek a nyomára. A visszaéléseket Nikolics Emil és Losonczi Lehel itteni gyógyszerészek követték el oly módon, hogy inasgyerekektől cukorkakért, piperezerekért s más efajta csekélységekért az orvosi vényeket megvették, úgy tüntetvén fel a dolgot, mintha a gyógyszereket tényleg kiszolgáltatták volna. A nagybecskereki rendőrség ebben az ügyben egy egész sereg inast hallgatott ki, akik mind beismerték, hogy a recepteket tényleg átengedték a két gyógyszerésznek, anélkül, hogy azok a rendelt gyógyszereket nekik kiszolgáltatták volna. A munkásbiztosító pénztár iteni vezetősége az esetről jelentést tett a központnak, melynek megbízottja ma Nagybecskerekre érkezett, hogy a könyvekből s a receptekből megállapítsa a kárt, melyet a pénztár a visszaélések következtében szenvedett. A két gyógyszerész ellen a nyomozás befejezése után megindítják a büntető eljárást.

— **Országos vásárok.** A nagybecskereki rendőrkapitánysághoz érkezett értesítések szerint Torontálszécsányon június hó 11-ikén, Csákon (Csákova) pedig június 29., 30., július 1. és 2-ikán tartják meg a legközelebbi országos vásárt, a melyekre szabályszerű járattal mindenféle állat felhajtása meg van engedve.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

— **A kultusztárca vitája. — Rónay Jenő beszéde. —**

Budapest, május 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőházban tovább folyt a kultusztárca vitája. Négy szónok beszéde töltötte ma ki az ülést. A felszólalások közül kiemelkedik Rónay Jenőnek, a nagykomlói kerület országgyűlési képviselőjének a beszéde, aki általános figyelem közepette foglalkozott közoktatás-ügyünkkel s különösen a népoktatással.

Az ülésen Berzeviczy Albert elnökölt s miután fél 11 órakor megnyitotta az ülést, nyomban áttértek

a kultusztárca

vitájának a folytatására.

A szónokok sorát ma

Rónay Jenő

nyitotta meg, aki mélyrehatóan foglalkozott közoktatási ügyeinkkel, amelyeket főleg hazafias szempontból mérlegelt. Mindenekelőtt felsőbb oktatásunkat fejtegette, amelyek során kijelentette, hogy országos érdek a harmadik egyetemnek Szegeden való létesítése. Behatóan foglalkozik tovább népoktatásunkkal és elmondja az e téren szerzett tapasztalatait és rámutat a hiányokra, amelyeket észlelt s amelyekre nézve annak a reményének ad kifejezést, hogy a kormány sürgősen orvosolni fogja a fennálló bajokat. A nevelést minden módon emelni kell, hogy az teljes és egész legyen, mert nincsen nagyobb veszedelem mint a feltudósok. Nagy bajnak tartja, hogy az elemi iskolánál hat évig kötelező a tanítás, mert ezt a szegény parasztok nem bírják ki s az oktatás tele van hézagokkal. Hangoztatja azonban, hogy mindezek a hiányok és bajok könnyen orvosolhatók s bizik abban, hogy a kormány e téren is a legjobb igyekezettel fog munkálkodni. A költségvetést elfogadja. (Élénk tetszés a jobboldalon.)

Utána Kállay Ubul Kossuth-párti beszél a költségvetés ellen.

Farkas Pál munkapárti a költségvetés mellett szól, amelyet elfogad.

Végül Szabó István gazdapárti beszél a költségvetés ellen s ezzel az ülés háromnegyed 2 órakor véget ért.

A király elutazása.

Budapest, május 30 (A „Torontál”, eredeti távirata.) A király, mint azt már véglegesen megállapították, holnapután délben utazik el a gödöllői állomásraól és délután 6 órakor érkezik Bécsbe. A király egészsége állandóan a legjobb.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, május 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt elutazása előtt, holnap délelőtt Gödöllőn külön kihallgatáson fogadja.

Rosenberg Gyula kitüntetése.

Budapest, május 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a hivatalos lap mai száma közli, a király Rosenberg Gyula országgy. képviselőnek, a magyar delegáció hadügyi albizottsága előadójának a Szt. István-rend kiskeresztjét adományozta.

A budapest—bécsi repülőverseny.

Budapest, május 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Budapest és Bécs között rendezett repülőverseny ma vette kezdetét és Miller főhadnagy, a verseny első résztvevője ma reggel felszállt Bécsben s eddig a fel utat már megtette. A főhadnagyot ma este 6—7 órára várják a rákosi repülő-téren, ahol fogadására megjelenik József főherceg is.

Beütött a villám a képviselőházba.

Budapest, május 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délben heves zivatar volt, nagy égiháborúval a fővárosban. Sűrűn csapkodott a villám s az egyik beütött a képviselőházba, mikor éppen Farkas Pál beszélt. Szerencsére a villámcsapás az ijedtségnél nagyobb bajt nem csinált és csupán az összes villamos lámpákat oltotta el.

Tűzsde.

Budapest, május 30. (A nagybecskerek Lloyd-társulat távirata.) A mai tűzsde déli zárattkor a következő árakat jegyezték: Buza (májusra) . . . . . 22:32 — Buza (októberre) . . . . . 21:48 — Tengeri (júniusra) . . . . . 13:22 — Tengeri (júliusra) . . . . . 13:42 —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Meghívás

az „Első Dolácsi Hengergőzmalom r. t.”
1911. évi június hó II. napján d. u. 2 órakor
megtartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Egy igazgatósági tag választása.
  2. Cég megvalloztatása.
- Dócz, 1911. május 23.

568—3.3

Az igazgatóság.

4335. sz. 1911.

A törökbecsei járás főszolgabirajától

Pályázati hirdetemény.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Melencze községben lemondás folytán üresedésbe jött I. **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előirt képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi június hó 25-ig nyujtsák be hozzám.

A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A választás napját a pályázati határidő lejártá után fogom kitűzni.

Az állás javadalmazása a következő: 1240 kor. évi fizetés, 240 kor. lakbér, 80 kor. utiátalány.

Törökbecse, 1911. évi május hó 29.

Báró dr. Csávósy Ignác,

581—3.1

főszolgabiró.

Hirdetemény.

720 korona évi fizetés mellett a hat hónapra szabadságot **óvónő-állás**, ezen időre helyettesítés útján betöltendő lévén, felhivatnak erre reflektáló óvónők, hogy az ez iránti pályázati kérvényt 14 napon belül alulirotnál beadják.

Kelt Bótoson, 1911. május hó 26-án.

Belitska Gusztáv,

573—2.2

gondnok.

3909. sz. 1911.

A törökbecsei járás főszolgabirajától.

Pályázati hirdetemény.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Melencze községben lemondás folytán megüresedett II. **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előirt képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket 1911. évi június 25-ig nyujtsák be hozzám.

A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A választás napját a pályázati határidő lejártá után fogom kitűzni.

Az állás javadalmazása a következő: 1240 kor. évi fizetés, 240 kor. lakbér, 80 kor. utiátalány.

Törökbecse, 1911. évi május hó 28.

Báró dr. Csávósy Ignác,

582—3.1

főszolgabiró.

1056. szám. 1911

580—3.1

Árverési hirdetemény.

Tárcsó község előjárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező **vadászati jog** 1911. június 1-ső napjától 1917. évi május 31. napjáig terjedő 6 (hat) egymásután következő évre, a községi jegyző irodájában f. évi június 10-én d. e. 9 órakor nyilvános árverésen bérbe fog adat ni.

Árverési feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodába megtekinthetők.

Tárcsó, 1911. évi május hó 27-én.

Az előjáróság.

Szerszám olaj

literje 48 fillér, 5 kilós bádogganna 4 korona bérmentve.

Szerszám kenőcs,

fekete és sárga kilója 60 fillér, 5 kilós bádogdoboz 4.50 kor. bérmentve.

Keserűsó kilója 20 fill., postacsomag 2.50
 Ricinusolaj lit. 1.80 kor., postakanna 7.50
 Creolin literje 60 fill., " 5.—
 Carbolineum lit. 24 " " 3.50
 Naphtalin kilója 60 " " 3.50
 Kék vitriol kilója . . . . . —68
 Vaselin kilója 60 fillér, 1 és 2 korona.

Nyerssósav, szalamiakszesz s egyéb gazdaságoknál szükségeselt drogák jutányosan.

Kovács Sándor drogériája
 Nagybecskereken.

Telefon 43. Telefon 43.

522—612.2

Csebza község előljáróságától. 574—3.3

Arlejtési hirdetmény.

Csebza községe egy ovodát és jegyőit lakot épít. Az ezzel járó munkák biztosítása céljából 1911. évi június 10-én d. e. 9 órára a község hivatalos helyiségében tartandó nyílt versenytárgyalás hirdetik az alábbi feltételek mellett:

1. A versenytárgyaláson minden hazai iparos részt vehet és a munka elnyerője a munkához csak magyar honos műszaki erőket, iparosokat és munkásokat alkalmazhat és a munka teljesítéséhez csakis a magyar szent korona országai területén előállított anyagot és berendezési tárgyakat használhat fel.

2. Az építési munkák rögtön megkezdendők és 1911. évi szeptember hó 1-én befejezendők, lakható állapotban a község előljáróságának átadandók, ellenkező esetekben köteles vállalkozó minden

egyedül késedelmes nap után ötven korona phónalét a községnek fizetni.

3. Ezen munkálatokra zárt ajánlatok is elfogadhatók, ezek azonban egy korona bélyeggel látandók el és zárt borítékban legkésőbb a kitűzött nap délelőtti 9 órájáig az előljáróságnál nyújtandók be; később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

4. Az ajánlatokhoz az előirányzott 7977 kor. 53 fill. és 16.245 kor. 30 fill., összesen 24.222 kor. 83 fillér összeg 5%-nak megfelelő bánatpénz melléklendő; a nyílt versenytárgyaláson részt vevők pedig kötelesek ugyanily összegű bánatpénzt a községi bíró kezéhez lefizetni.

5. A szóban forgó munkára vonatkozó költségvetés, tervrajz és részletes feltételek alólirott hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

6. Munkát elnyerő vállalkozó 5% bánatpénze a közszállítási szabályzat B/8. pontja értelmében a jótállási határidő lejártáig, vagyis a felülvizsgálatról számított 1 évig visszatartatik és a jótállás valamennyi munkára vonatkozik; az építés fejében pedig megállapítandó ár 1/4-ed része az épületfa, téglák és homoknak a helyszínére való szállítása után, 1/4-ed része az épületeknek tető alá helyezése után, 1/4-ed része az asztalos munkáknak beállítását után és 1/4-ed része az épületnek teljes befejezése után fog vállalkozónak kiadatni.

7. Ajánlat tehető külön-külön a kőműves, ács és asztalos munkára, de mindháromra együttesen is.

8. A munka elnyerője köteles a vonatkozó tervrajz és költségvetés díja fejében a községnek 370 koronát megtéríteni és az épületadással kapcsolatos költségeket, valamint a szerződés bélyegköltségeit is viselni.

9. A községi képviselőtestület a beérkezett ajánlatok között, az ajánlott károkra való tekintet nélkül, szabadon dönt.

10. Amennyiben vállalkozó elvállalt kötelezettségei bármelyikének eleget nem tenné, kárára és veszélyére az építkezés más vállalkozónak fog kiadatni. Az építőbizottság által kifogásolt anyagot az építésnél felhasználni nem szabad.

Csebza, 1911. évi február hó 22-én.

Fleischer Elemér,
 jegyző.

Botya Miklós,
 bíró.

Merczy-utcában a volt Makk-féle

h á z

hat szobából álló lakás kelő mellékhelyiségekkel, kedvező fizetési feltételek mellett

azonnal eladó.

Bővebb tudósítást

Németh Szilárd ad.

É R T E S I T É S.

Értesitem a tisztelt fürdőközönséget, hogy a Steigerwald-féle uszodában eddig szokásban volt csolnak átkelési díjazást beszünttettem és így az idényjegyes vendégek csolnakomon ingyen szállíttatnak át.

Az uszodatulajdonos.

577—3.2

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

NAGYBECSKEREK.

Torontáli cipőkben nagy választék.

Torontáli cipőkben nagy választék.

Benó Testvérek ezeltől Kokits A. F.

divat-, rövid- láték- és cipőkereskedés Nagybecskerek.

Labdák, parfümök, harisnyák, ingek, női ruhadiszek, ibolyák és más kalapvirágok, kötött átmeneti kabátok leánykáknak és felnőtteknek.

Postai megrendeléseket a levél kézhez vétele után rögtön és pontosan elintézzük. — Meg nem felelő áruk szívesen visszavéttetnek.

Külön cipőosztály:

- Női R chevro félcipő . . . . . K. 6.70
- Női R chevro magas fűzős . . . . . K. 7.80
- Férfi erős strapa cipő . . . . . K. 7.50
- Férfi R chevro és R box magas . . . . . K. 9.—
- Tornacipők fiuknak . . . . . K. 3.—

Barna cipőkben szép választék.

Telefon 201.

Telefon 201.

465—200.16